

D E C I Z I E

28 mai 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele, judecătorul:

Valeriu Doagă

Judecătorii:

Vera Macinskaia, Ala Cobăneanu

Ghenadie Nicolaev și Sveatoslav Moldovan

examinând recursul declarat de Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Nisporeni, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Președintele raionului Nisporeni împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Nisporeni, intervenient accesoriu Inspecția Financiară cu privire la contestarea actului administrativ, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 22 ianuarie 2014, prin care s-a respins apelul declarat de Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Nisporeni și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Nisporeni din 30 octombrie 2013, prin care acțiunea a fost admisă

c o n s t a t ă

La 19 aprilie 2013 Președintele raionului Nisporeni a depus cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Nisporeni cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea cererii de chemare în judecată Președintele raionului Nisporeni a indicat că la 13 martie 2013 a primit decizia Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Nisporeni nr. 177-C din 12 martie 2013 asupra cazului de încălcare a legislației comisă de Consiliul raional Nisporeni, prin care s-a dispus aplicarea sancțiunii pentru nerestituirea în termen a numerarului în casa întreprinderii în mărime de 10% din suma numerarului nerestituită în termen în casa întreprinderii, ceea ce constituie suma de 12630 lei.

Procedura de examinare a cazului de încălcare fiscală prevăzută la art. 243 Codul fiscal nu a fost respectată, deoarece s-a examinat în lipsa persoanei trase la răspundere și a datelor care ar confirma înștiințarea despre locul, data și ora examinării cazului.

În decizia emisă lipsește perioada încălcării, persoana căreia s-a aplicat sancțiunea și termenul de contestare.

Din numerarul de 155500 lei la 27 februarie 2012 a fost eliberată suma de 29250 lei, iar restul sumei a rămas în casa contabilității, fiind eliberată cetățenilor.

Sancțiunea de 10% nu se aplică la efectuarea decontărilor cu cetățenii, cu gospodăriile țărănești și cu bugetul public național.

La 18 martie 2013 a contestat decizia nr. 177-C din 12 martie 2011, însă prin decizia Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Nisporeni nr. 242 din 11 aprilie 2013 contestația a fost respinsă.

Cere Președintele raionului Nisporeni anularea deciziei Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Nisporeni nr. 177-C din 12 martie 2013 asupra cazului de încălcare a

legislației comisă de Consiliul raional Nisporeni și deciziei Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Nisporeni nr. 242 din 11 aprilie 2013 pe marginea contestației împotriva deciziei Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Nisporeni nr. 177-C din 12 martie 2013.

La ședința de judecată din 14 iunie 2013 s-a admis demersul reprezentantului Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Nisporeni și s-a atras în proces în calitate de intervenient accesoriu Inspekția Financiară(f.d. 26-27).

Prin hotărârea Judecătoriei Nisporeni din 30 octombrie 2013 acțiunea a fost admisă.

S-au anulat deciziile Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Nisporeni nr. 177-C din 12 martie 2013 asupra cazului de încălcare a legislației comisă de Consiliul raional Nisporeni și nr. 242 din 11 aprilie 2013, ca fiind emise contrar prevederilor legale și cu încălcarea procedurii stabilite(f.d. 52, 58-61).

La 22 noiembrie 2013 Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Nisporeni a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Nisporeni din 30 octombrie 2013(f.d. 56, 57).

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 22 ianuarie 2014 a respins apelul declarat de Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Nisporeni și a menținut hotărârea Judecătoriei Nisporeni din 30 octombrie 2013.

La 14 martie 2014 Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Nisporeni a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 22 ianuarie 2014, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și emiterea unei noi hotărâri prin care să fie executate deciziile emise.

În motivarea cererii de recurs Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Nisporeni a indicat că în cadrul inspectării financiare a Consiliului raional Nisporeni în perioada de la 01 ianuarie 2010 până la 01 octombrie 2012 de către Inspekția Financiară s-a stabilit că numerarul eliberat în gestiune și neutilizat nu s-a restituit în casa entității în ordinea prevăzută de pct. 10 alin. (3) a Normelor pentru efectuarea operațiunilor în economia națională a Republicii Moldova, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 764 din 25 noiembrie 1992 cu modificările și completările ulterioare.

Din registrul de evidență contabilă rezultă că contabilul-șef al Consiliului raional Nisporeni a beneficiat de mijloace publice în mărime de 126300 lei pe un termen de 245 zile.

Instanțele de judecată eronat au interpretat prevederile Legii nr. 845-XII din 03 ianuarie 1992 cu privire la antreprenariat și întreprinderi.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Prin referința depusă la 22 aprilie 2014 Președintele raionului Nisporeni a solicitat respingerea cererii de recurs.

Prin referința depusă la 20 mai 2014 Inspekția Financiară a susținut recursul declarat de Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Nisporeni și a solicitat admiterea acestuia, casarea ambelor hotărâri judecătorești și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție prin încheierea din 07 mai 2014 a considerat recursul admisibil

fără a prejudicia fondul și a dispus judecarea acestuia de către completul din 5 judecători.

În conformitate cu art. 441 Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Judecând recursul declarat în limitele invocate pe baza materialelor din dosar și a referințelor depuse de Consiliul raionului Nisporeni și Inspekția Financiară, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta este depus în termen, neîntemeiat și urmează a fi respins din următoarele motive.

În conformitate cu art. 434 Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa părților copia deciziei din 22 ianuarie 2014 la 31 ianuarie 2014(f.d. 87).

Prin urmare, recursul declarat de Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Nisporeni la 14 martie 2014 este depus în termen.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Din actele pricinii rezultă că Consiliul raional Nisporeni prin deciziile nr. 1/21.2 și nr. 1/21.3 din 16 februarie 2012 a dispus alocarea sumei de 120000 lei din fondul de rezervă a Consiliului raional pentru acordarea ajutorului material participanților la războiul pentru Independența Republicii Moldova (480*250) și sumei de 35500 lei pentru acordarea ajutorului material participanților la războiul din Afganistan (142*250=35500) (f.d.12, 13).

Prin decizia Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Nisporeni nr. 177-C din 12 martie 2013 Consiliul raional Nisporeni i s-a aplicat sancțiune pentru nerestituirea în termen a numerarului în casa întreprinderii în mărime de 10% din suma numerarului nerestituită în termen în casa întreprinderii ce constituie 12630lei(f.d. 4).

La 18 martie 2013 Consiliul raionului Nisporeni a contestat decizia Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Nisporeni(f.d. 5-6).

Prin decizia Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Nisporeni nr. 242 din 11 aprilie 2013 s-a respins contestația Consiliului raionului Nisporeni(f.d. 7-8).

Consiliul raionului Nisporeni a depus cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Nisporeni cu privire la anularea deciziilor nr. 177-C din 12 martie 2013 și nr. 242 din 11 aprilie 2013, care prin hotărârea Judecătorei Nisporeni din 30 octombrie 2013, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 22 ianuarie 2014 a fost admisă integral.

Judecând pricina în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a constatat că instanțele judecătorești au examinat pricina cu aplicarea și interpretarea corectă a normelor de drept material și procedural.

Argumentele invocate de Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Nisporeni în cererea de recurs poartă caracter declarativ, se resping cu probele administrate și nu au suport legal.

Conform art. 6 lit. a) Regulamentul pentru organizarea și funcționarea Inspecției Financiare din subordinea Ministerului Finanțelor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1026 din 02 noiembrie 2010, inspecția financiară efectuează inspecții financiare la autoritățile publice centrale și locale și instituțiile subordonate și/sau fondate de către acestea, pe aspecte ce țin de utilizarea resurselor finanțate sau contractate de la bugetul public național, a granturilor și a mijloacelor oferite de către donatorii interni și externi, raportarea datoriei publice, procedurile de achiziție publică, precum și gestionarea conformă a activelor și pasivelor

Conform art. 226¹⁵ alin. (19) Codul fiscal, la finalizarea controlului fiscal, organul fiscal prezintă persoanei fizice constatările și consecințele fiscale cu întocmirea unui act de control fiscal, în conformitate cu prevederile art.216 alin.(5), (6) și (8), în care se vor menționa constatările stabilite.

Conform art. 248 Codul fiscal, după examinarea cazului de încălcare fiscală, organul fiscal emite o decizie, care trebuie să conțină: denumirea organului în al cărui nume se pronunță decizia; funcția, numele și prenumele persoanei care a emis decizia; data și locul examinării cazului; remarca despre participarea persoanelor care au săvârșit încălcarea fiscală (reprezentanților lor); denumirea (numele, prenumele), sediul (domiciliul), codul fiscal al persoanei care a săvârșit încălcarea fiscală; descrierea încălcării fiscale cu indicarea articolelor, alineatelor, punctelor din actele normative care au fost încălcate; indicarea articolului, alineatului, punctului din actul normativ care prevede sancțiunea fiscală; decizia asupra cazului; termenul și modul de contestare a deciziei; alte date referitoare la caz; semnătura persoanei care a emis decizia.

În conformitate cu art. 123 alin. (6) Codul de procedură civilă, faptele invocate de una din părți nu trebuie dovedite în măsura în care cealaltă parte nu le-a negat.

Prin decizia Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Nisporeni nr. 177-C din 12 martie 2013 s-a aplicat Consiliului raionului Nisporeni sancțiune conform art. 10 pct. 5 Lege cu privire la antreprenoriat și întreprinderi nr. 845-XII din 03 ianuarie 1992 pentru nerestituirea în termen a numerarului în casa întreprinderii.

Conform pct. 10 Normele pentru efectuarea operațiunilor în economia națională a Republicii Moldova, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 764 din 25 noiembrie 1992 cu modificările și completările ulterioare, întreprinderile eliberează numerar spre decontare pentru cheltuieli operaționale și de gospodărire în proporții și termene, stabilite de conducătorii de întreprinderi, dar nu mai mult de o lună.

Eliberarea de numerar spre decontare pentru cheltuieli legate de deplasări de serviciu, se efectuează în limitele sumelor aferente persoanelor detașate conform regulamentului în vigoare pe teritoriul Republicii Moldova.

Numerarul neutilizat, eliberat spre decontare, trebuie să fie restituit în casa întreprinderii cel mai târziu la 3 zile după expirarea termenului pentru care a fost eliberat.

Punctele 39, 40, 41 din același act normativ prevăd că persoanele vinovate de nerespectarea disciplinei de casă sunt trase la răspundere conform modului stabilit de legislația în vigoare.

Răspunderea pentru respectarea disciplinei de casă este pusă în sarcina conducătorilor, contabililor-șef, conducătorilor serviciilor financiare și casierilor.

Controlul respectării prezentelor Norme în instituțiile publice se efectuează de către organele financiare.

Judecătoria Nisporeni și Curtea de Apel Chișinău corect au constatat că art. 10 pct. 5 Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi nr. 845-XII din 03 ianuarie 1992 cu modificările și completările ulterioare, potrivit căruia pentru utilizarea numerarului în alt scop decât cel pentru care a fost destinat și/sau nerestituirea în termen a numerarului în casa întreprinderii, organele Serviciului Fiscal de Stat aplică o sancțiune în mărime de 10% din suma numerarului utilizată în alte scopuri și/sau din suma numerarului nerestituită în termen în casa întreprinderii, nu este aplicabil în speța dată.

În preambulul Legii nr 845-XII din 03 ianuarie 1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi expres este prevăzut că prezenta lege nu se extinde asupra persoanelor juridice și asupra persoanelor fizice care desfășoară o altă activitate decât cea de antreprenoriat.

Prin urmare, Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Nisporeni eronat a stabilit sancțiunea pentru nerestituirea în termen a numerarului în casa întreprinderii Consiliului raionului Nisporeni conform prevederilor Legii nr. 845-XII din 03 ianuarie 1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi.

Or, conform art. 1 Legea nr. 436-XVI din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală, consiliul local este autoritate reprezentativă și deliberativă a populației unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi sau al doilea, aleasă în vederea soluționării problemelor de interes local.

Instanțele corect au constatat și încălcarea legislației fiscale de către Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Nisporeni la examinarea cazului de încălcare fiscală și contestației din următoarele motive.

Conform art. 243 alin. (1) și (2) Codul fiscal, cazul de încălcare fiscală se examinează în prezența persoanei trase la răspundere pentru săvârșirea încălcării. Organul fiscal o anunță în scris (prin citație) despre locul, data și ora examinării cazului.

Cazul de încălcare fiscală poate fi examinat în lipsa persoanei trase la răspundere pentru săvârșirea încălcării numai dacă există informații că a fost anunțată în modul stabilit despre locul, data și ora examinării cazului și dacă de la ea nu a parvenit un demers argumentat de a fi amânată examinarea.

Contrar normelor de drept invocate, la materialele pricinii nu au fost anexate probe care ar confirma citarea legală a Consiliului raional Nisporeni pentru examinarea cazului de încălcare fiscală din 12 martie 2013, la care a fost emisă decizia nr. 177-C.

Conform art. 267 alin. (1) Codul fiscal, decizia organului fiscal sau acțiunea funcționarului fiscal poate fi contestată numai de persoana vizată în decizie sau împotriva căreia a fost întreprinsă acțiunea ori de reprezentantul ei, în modul stabilit de prezentul cod.

Conform art. 270 alin. (2) Codul fiscal, la examinarea contestației este invitat contribuabilul pentru a da explicații, având dreptul să depună documente confirmative. Contribuabilul este citat în conformitate cu art.226 alin.(1), (2) și alin.(3) lit.a)-e). Cazul poate fi examinat în absența contribuabilului dacă acesta a fost citat în modul stabilit și, din motive neîntemeiate, nu s-a prezentat sau dacă a solicitat examinarea contestației în absența sa.

Citația pentru 11 aprilie 2013, ora 15.00 pentru examinarea contestației a fost recepționată de Consiliul raionului Nisporeni la 11 aprilie 2013, ora 14.25(f.d. 9).

Conform art. 226 alin. (3) lit.b) Codul fiscal, în cazul citării, trebuie respectate următoarele reguli: citația să se înmâneze cu cel puțin 3 zile lucrătoare înainte de data la care persoana citată trebuie să se prezinte dacă legislația nu prevede altfel;

Prin urmare, cazul de încălcare fiscală și contestația împotriva deciziei organului fiscal au fost examinate cu încălcarea normelor de drept procedural.

Deciziile Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Nisporeni nr. 177-C din 12 martie 2013 și nr. 242 din 11 aprilie 2013 sunt emise cu aplicarea eronată a normelor de drept material și procedural și instanțele de judecată corect au dispus anularea acestora.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că prima instanță și instanța de apel au examinat pricina sub toate aspectele și au emis hotărâri legale, iar argumentele invocate de Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Nisporeni în cererea de recurs sunt neîntemeiate și poartă caracter declarativ, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține hotărârile judecătorești.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a), alin. (3) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e

Se respinge recursul declarat de Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Nisporeni.

Se menține decizia Curții de Apel Chișinău din 22 ianuarie 2014 și hotărârea Judecătoriei Nisporeni din 30 octombrie 2013, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Președintele raionului Nisporeni împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Nisporeni, intervenient accesoriu: Inspekția Financiară cu privire la contestarea actului administrativ.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte, judecătorul:

Valeriu Doagă

Judecătorii:

Vera Macinskaia

Ala Cobăneanu

Ghenadie Nicolaev

Sveatoslav Moldovan